

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO NR. 5D-2025/2.2-625 PRIEŠ PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2025-08-28 Nr. PA-156
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2025 m. gegužės 26 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) 2025 m. gegužės 26 d. pateikto galimai biurokратиško atsakymo į Pareiškėjo 2025 m. gegužės 23 d. pranešimą, kuriuo informuojama apie nustatytą viešosios tvarkos taisyklių ir įrengtų draudžiamųjų ženklų dėl šunų vedžiojimo pajūryje nesilaikymą (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde, kuris adresuotas ir pačiai Savivaldybei, nurodo:

„Jūsų atsakymas vertas ne tik žiniasklaidos, bet ir Seimo kontrolieriaus įstaigos dėmesio. Gal nesate girdėję apie vieno langelio aptarnavimo principus.“

„Jūsų pareiga tinkamai reaguoti į pranešimus, nukreipiant juos konkreitiems vykdytojams. Gautas jūsų atsakymas ne tik glumina, bet ir patvirtina, kodėl Palangos kopos ir jūros prieigos pilnos šiukšlių, nes reikia dirbti konkretų darbą, o ne jį imituoti.“

„Pasinaudoju savo teise informuoti, o jūs, būdami atsakingi ir už švaros savo mieste palaikymą, PRIVALOTE imtis veiksmų. Užuoat reagavę ar bent argumentuotai atsakydami, vykdate biurokratinį susirašinėjimą, kuris teisės aktų aiškiai apibrėžtas – biurokratizmas.“

„Pridedu dar vieną jūsų tvarkos Palangos mieste organizavimo pasekmių nuotrauką. Šios šiukšlės jau trečią parą puošia takelį link jūros nuo Jūratės g. Daug žmonių eina šiuo takeliu, bet savivaldybės atstovai, matyt, būna tik Basanavičiaus gatvėje...“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas prie skundo pateikė šiuos dokumentus:

3.1. 2025 m. gegužės 23 d. Pareiškėjo pranešimą (elektroninį laišką) Savivaldybei;

3.2. 2025 m. gegužės 26 d. Savivaldybės atsakymą (elektroninį laišką) Pareiškėjui į jo 2025 m. gegužės 23 d. pranešimą, kuriame pažymėta: „Laba diena, prašome kreiptis į Palangos miesto viešosios tvarkos ir rinkliavų tarnybą <https://palangosvtrt.lt/>“.

3.3. dvi nuotraukas apie galimus viešosios tvarkos pažeidimus.

4. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo įvertinti Savivaldybės pateiktą atsakymą dėl galimo biurokratizmo ir galimo vieno langelio principo nesilaikymo.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjo Skundą, siekdama išsiaiškinti jo aplinkybes, 2025 m. birželio 25 d. raštu Nr. SE-1249 dėl informacijos ir ją

patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės merą, prašydama pateikti informaciją Skundo klausimu, taip pat pagal kompetenciją išnagrinėti Pareiškėjo Skundą ir pateikti motyvuotą ir išsamų atsakymą Pareiškėjui.

6. Savivaldybės administracija 2025 m. liepos 14 d. raštu Nr. (4.47 Mr) D3-3307 Seimo kontrolierę informavo, kad:

„2025-07-11 pareiškėjui X pateikė atsakymą, reg. Nr. (8.6 Mr) D3-3256.“

„[...] iš Pareiškėjo fiksuotos nuotraukos apie šunų vedžiojamą negalima nustatyti konkrečios pažeidimo padarymo vietos, datos ir konkretaus laiko, galimybės nustatyti šunis vedžiuojamų asmenų duomenis, kaip ir nuotraukoje apie šiukšlinimą – koku konkrečiu laiku fiksuotas pažeidimas. Be to, Pareiškėjas informaciją Savivaldybės administracijai pateikė 2025-05-23 15.43 val., kai Savivaldybės administracijos darbo laikas penktadieniais baigiasi 15.45 val., ir todėl su Pareiškėju nebuvo galima operatyviai sukontaktuoti dėl konkrečių duomenų patikslinimo.

[...] pagal Palangos miesto savivaldybės tarybos 2021-12-22 sprendimu Nr. T2-216 „Dėl Palangos miesto savivaldybės paplūdimių įteisinimo“ (toliau – Sprendimas) įteisintų Palangos miesto savivaldybės paplūdimių 1-5 priedų (toliau – Priedai) duomenis, lankytis su gyvūnais plažėje draudžiama tik tam tikrose vietose, prie įėjimo į šiuos plažus yra įrengti draudžiamieji ženklai. Todėl, jei asmenys su šunimis į minėtą teritoriją atėjo iš teritorijos, kurioje leidžiama būti su gyvūnais, jie gali būti tik įspėti, ką galėjo pilietiškai atlikti ir pats Pareiškėjas.

Palangos miesto savivaldybės teritorijoje esančius paplūdimius prižiūri UAB „Palangos komunalinis ūkis“, kuris vasaros sezono metu kiekvieną rytą nuo 5.00 val. atlieka paplūdimio teritorijos švarinimo darbus. Ar Pareiškėjo nuotraukoje fiksuotos šiukšlės buvo fiksuotos ryte, po švarinimo veiklos atlikimo, ar vakare, kai poilsiautojai leidžia sau elgtis nekultūringai, iš nuotraukos nustatyti neįmanoma.

[...] Palangos miesto savivaldybės tarybos 2024-11-28 sprendimo Nr. T2-390 2 punktu patvirtinti Palangos miesto viešosios tvarkos ir rinkliavų tarnybos nuostatai, kuriuose nurodyta minėtos tarnybos [Palangos miesto savivaldybės įstaigos B] „Palangos miesto viešosios tvarkos ir rinkliavų tarnyba“, toliau – Tarnyba arba VTRT] kompetencija, tame tarpe – vykdyti miesto tvarkos ir švaros prevenciją.

Dėl „vieno langelio“ principo nesilaikymo konkrečiu atveju, teigtina, kad Savivaldybės administracijos darbuotoja, perskaičiusi laišką sekancią darbo dieną, kai nuotraukose pateikta informacija po trijų dienų buvo nebeperspektyvi problemos sprendimo atžvilgiu, todėl ji Pareiškėjui ir nurodė, kad šis atvejis tiesiogiai kreiptųsi į VTRT el. pašto adresu, nurodytu įstaigos tinklapyje: <https://palangosvtrt.lt>“.

7. Savivaldybės 2025 m. liepos 11 d. atsakyme Nr. (8.6 Mr) D3-3256 Pareiškėjui į jo Skundą paaiškintos Taisyklių (pažymos 11 punktas) 11.2, 23, 24 punktų, Palangos miesto taisyklių (pažymos 12 punktas) 14.3 punkto nuostatos, kad asmenų teikiami prašymai, skundai turi būti pasirašyti arba suformuoti tokiu būdu, kuris leidžia prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą. Atsakymu taip pat informuojama, kad Tarnybai yra pavesta užtikrinti viešąją tvarką Palangos miesto viešosiose erdvėse, vykdyti miesto tvarkos ir švaros prevenciją, įgyvendinti Savivaldybės tarybos priimtų sprendimų ir kitų teisės aktų, už kurių pažeidimą numatyta administracinė atsakomybė, kontrolę, kad „vienos iš pagrindinių Tarnybos vykdomų funkcijų: kontroliuoti kaip laikomasi: [...] Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių reikalavimų; [...] Gyvūnų laikymą ir registravimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų“.

Atsakyme Savivaldybė taip pat nurodė, kad „[...] Savivaldybės administracijos darbuotoja, perskaičiusi Jūsų laišką tuo metu, kai pagal Jūsų pateiktos nuotraukos duomenis įvykiai buvo pasibaigę, jo persiuntimas nagrinėti pagal kompetenciją nebeturėjo prasmės, nes nuotrauka neatitiko požymius, reikalingus pažeidimo fakto įrodinėjimui (nei

nuotraukoje, nei laiške nebuvo nurodyta konkreti pažeidimo vieta, konkreti data, laikas). Todėl darbuotoja, vietoj to, kad gražintų Jūsų laišką Jums, korektiškai nurodė (ateityje) tokiais atvejais analogišką informaciją siųsti subjektui, kompetentingam ir atsakingam už analogiškos problemos sprendimą, kad pareigūnai galėtų operatyviai reaguoti į pranešimą.

Pastebėtina, kad Jūsų nuotraukose fiksuoti vaizdai apie šunų vedžiojimo taisyklių nepaisymą, šiukšlinimą viešoje vietoje rodo ne Savivaldybės administracijos neveikimą, bet mūsų visuomenės požiūrį į visuotinę elgesio ir etikos taisyklių nepaisymą. Jūsų asmeninis perspėjimas moterų, paplūdimyje vedžiojusių šunis, apie draudimą tai daryti būtų buvęs daug veiksmingesnis tiek žmogiškąja, tiek pilietine prasme.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Seimo kontrolierių įstatymo:

2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ 1 dalis – „Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

12 straipsnio „Seimo kontrolierių tiriami skundai“ 1 dalis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

22 straipsnio „Seimo kontrolieriaus sprendimai“ 1 dalis – „Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: [...] 1) pripažinti skundą pagrįstu“.

9. Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSĮ):

6 straipsnis „Savarankiškosios savivaldybių funkcijos“ – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos: [...] 31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, [...]; 36) sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešosiose vietose užtikrinimas;“

27 straipsnio „Mero įgaliojimai“ 2 dalis – „Meras: [...] 8) kontroliuoja ir prižiūri savivaldybės viešojo administravimo institucijų, įstaigų ir įmonių vadovų veiklą, kaip jie įgyvendina įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir savivaldybės tarybos sprendimus; 9) koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, [...]“

33 straipsnis „Savivaldybės administracija“ 3 dalis – „Savivaldybės administracija: 1) savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina; [...] 4) administruoja viešųjų paslaugų teikimą; [...]“

10. Atliekų tvarkymo įstatymo:

25 straipsnis „Savivaldybių funkcijos“ – „Savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms ir kitoms buityje susidarantioms atliekoms tvarkyti, užtikrina šių sistemų funkcionavimą, organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.“

11. Viešojo administravimo įstatymo:

2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“:

10 dalis – „Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.“

12 dalis – „Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti [...]“.

19 dalis – „Viešoji paslauga – pagal įstatymų ir (ar) viešojo administravimo subjektų nustatytus reikalavimus vykdoma šių subjektų prižiūrima veikla, kuria sukuriama valstybės ar savivaldybių garantuojama ir visuomenės nariams vienodai prieinama nauda.“

22 dalis – „Viešųjų paslaugų teikimo administravimas – įstatymų nustatyta tvarka atliekama viešojo administravimo subjektų veikla nustatant viešųjų paslaugų teikimo taisykles ir tvarką, išduodant leidimus teikti viešąsias paslaugas, steigiant atitinkamos formos juridinius asmenis arba parenkant kitus asmenis, teiksiančius viešąsias paslaugas, taip pat viešųjų paslaugų teikimo priežiūra.“

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 13) vieno langelio. Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo struktūrinių padalinių, pavaldžių subjektų, prirėkus ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimantis viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusio asmens.“

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 1 dalis – „Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

3 dalis – „Prašymas [...] gali būti nenagrinėjamas, jeigu: 1) nėra galimybės prašymą ar skundą teikiantį asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumo; [...] 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.“

4 dalis – „Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui [...]“

20 straipsnis. *Viešųjų paslaugų teikimo administravimas*“

4 dalis – Viešojo administravimo subjektai, kuriems yra suteikti viešojo administravimo įgaliojimai administruoti priskirtų viešųjų paslaugų teikimą, privalo: 1) savo priimamais norminiais administraciniais aktais nustatyti reikalavimus, kaip turėtų būti teikiama viešoji paslauga, jeigu to nėra padaryta aukštesnės galios teisės aktais; 2) atlikus konkurencingą procedūrą parinkti asmenis, kurie teiks administruojamą viešąją paslaugą, [...]; 3) organizuoti viešosios paslaugos teikėjo veiklos priežiūrą arba tiesiogiai prižiūrėti jo veiklą; [...]

12. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės) (nauja redakcija nuo 2021 m. gruodžio 7 d.):*

23 punktas – „Prašyme ar skunde turi būti: 23.1. fizinio asmens vardas, pavardė ir (ar) kita įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose teisės aktuose nustatyta informacija, būtina siekiant asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą, išskyrus Taisyklių 18 punkte nurodytą atvejį; [...]“.

24 punktas – „Prašymas ir skundas raštu turi būti: [...] 24.3. konkretus ir suprantamas; [...] 24.5. pasirašytas prašymą pateikusio asmens arba jo atstovo. Kai teikiant prašymą naudojamos elektroninių ryšių priemonės, turi būti pateikta pasirašyto prašymo skaitmeninė kopija arba prašymas turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, [...] arba suformuotas tokiu būdu, kuris leidžia prašymą ar skundą teikiantį asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą.“

32 punktas – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

36 punktas – „Jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją [...]. Kitos institucijos, gavusios persiūtą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai.“

13. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Palangos miesto savivaldybės administracijoje taisyklių, patvirtintų Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. A1-184 (toliau – Palangos miesto taisyklės):

14 punktas – „Asmenų prašymai turi būti: 14.1. parašyti valstybine kalba; ši nuostata netaikoma prašymams, siunčiamiems paštu; 14.2. parašyti įskaitomai; 14.3. Asmens pasirašyti, nurodytas jo vardas, pavardė, gyvenamoji vieta (jeigu kreipiasi fizinis asmuo) arba pavadinimas, kodas, buveinės adresas (jeigu kreipiasi juridinis asmuo) ir duomenys ryšiui palaikyti.“

33 punktas – „Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai gali tiesiogiai priimti, registruoti, išsiųsti tuos dokumentus (tarp jų Asmenų prašymus ir atsakymus į juos), kurių registrai teisės aktais pavesti tvarkyti tiesiogiai padaliniais.“

39 punktas – „Asmuo, nesutinkantis su Savivaldybės atsakymu į jo prašymą, arba tuo atveju, jeigu per nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą atsakymas Asmeniui neišsiųstas, turi teisę paduoti skundą Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo trečiame skirsnyje „Administracinė procedūra“ nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatyme [...] nustatyta tvarka Administracinių ginčų komisijai, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme [...] nustatyta tvarka Administraciniam teismui. Dėl valstybės tarnautojų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje asmuo turi teisę pateikti skundą Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatyme [...] nustatyta tvarka.“

14. Palangos miesto Viešosios tvarkos ir rinkliavų tarnybos nuostatų, patvirtintų Palangos miesto savivaldybės tarybos 2024 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. T2-390:

10 punktas – „Tarnybos veiklos tikslas – užtikrinti viešąją tvarką miesto viešosiose erdvėse, vykdyti miesto tvarkos ir švaros prevenciją, [...] bei įgyvendinti Tarybos priimtų sprendimų ir kitų teisės aktų, už kurių pažeidimą numatyta administracinė atsakomybė, kontrolę bei kitą veiklą, susijusią su šių tikslų įgyvendinimu.“

11.5 papunktis – „kontroliuoti kaip laikomasi: 2 11.5.1. Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių reikalavimų; 11.5.2. Gyvūnų laikymą ir registravimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų; [...] 11.5.5. Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimų; 11.5.6. Paplūdimių ir jų maudyklių bei saugaus elgesio vandenyje taisyklių reikalavimų“.

15. Palangos miesto savivaldybės administracijos Komunikacijos ir e. paslaugų skyriaus veiklos nuostatų, patvirtintų Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. A1-1391:

9.6 punktas – „užtikrinti vieno langelio principu veikiančios administracinių paslaugų teikimo asmenims sistemos vystymą Administracijoje“;

9.7 *punktas* – „užtikrinti tinkamą administracinių paslaugų teikimą ir asmenų aptarnavimą;“

10.7 *punktas* – „registruoja, nukreipia, paskirsto dokumentus (prašymus, pareiškimus, pasiūlymus, skundus, informacinius raštus ir kt.), gaunamus Savivaldybėje iš institucijų, asmenų ir Administracijos skyrių (struktūrinių padalinių), kontroliuoja jų vykdymą bei registruoja ir pateikia informaciją pareiškėjams.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

16. Tyrimui reikšminga Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

16.1. *Konstitucinio Teismo praktika:*

2005 m. liepos 8 d. *nutarimas* – „[...] konstitucinė nuostata, jog savivaldybės pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai, reiškia ir tai, kad jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės jas ir vykdo [...] ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos. [...]“

16.2. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika:*

2012 m. balandžio 10 d. *nutartis administracinėje byloje Nr. A-520-2141-12:*

„Savarankiškas funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą.“

2014 m. gegužės 28 d. *nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014* – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokiu būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu.“

2015 m. gruodžio 21 d. *nutartis administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015* – „Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip yra aišku iš LVAT praktikos, neatsiejamas ir nuo gero administravimo reikalavimų. Kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma tiek bendrųjų teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, [...] proporcingumo ir kt.), tiek gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (LVAT 2012-03-01 *nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012*, 2015-10-07 sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1095-492/2015).“

2021 m. birželio 2 d. *nutartis administracinėje byloje Nr. A-1380-815/2021* – „pažymėtina, jog VAĮ viešojo administravimo subjektams *expressis verbis* (aiškiais žodžiais) nustatyta imperatyvi pareiga atsakyti į bet kurį asmens kreipimąsi (t. y. tiek skundą, tiek prašymą): asmens kreipimosi nagrinėjimo iš esmės atveju, per 20 darbo dienų [...] nuo prašymo ar skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos. Šios VAĮ nuostatos įtvirtina gero administravimo (atsakingo valdymo) principą, užtikrinantį asmenų, atliekančių atitinkamus veiksmus ir siekiančių tam tikrų veiksmų įgyvendinimo, lūkestį, kad įgaliotos valdžios institucijos veiks įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, kad tinkamai bus vykdomos teisės aktuose numatytos procedūros (žr., pvz., LVAT 2015 m. vasario 27 d. *nutartį administracinėje byloje Nr. eA-616-858/2015*; kt.).“

2023 m. balandžio 26 d. *nutartis administracinėje byloje Nr. eA-261-575/2023* – „Pagal esamą administracinių teismų praktiką, asmuo, nepriklausomai nuo dokumento, kuriuo kreipiasi į viešojo administravimo subjektą, pobūdžio (skundas, pareiškimas, prašymas), turi teisę, kad šis kreipimasis būtų išnagrinėtas ir į jį būtų atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. rugsėjo 18 d. *nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-651-624/2018*).“

Tyrimo išvados

17. Pareiškėjas skundžiasi, jog Savivaldybė 2025 m. gegužės 26 d. pateikė galimai biurokратиšką atsakymą į jo 2025 m. gegužės 23 d. pranešimą, kuriuo informuojama apie nustatytą taisyklių ir įrengtų draudžiamųjų ženklų dėl šunų vedžiojimo pajūryje nesilaikymą, ir nesiima šių problemų spręsti.

Apibendrinus Skundo tyrimo metu gautą informaciją (pažymos 6, 7 punktai), teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, pacituotą pažymos 8–16 punktuose, pažymėtina, kad:

17.1. Savivaldybėms yra pavesta organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą, vykdyti sanitarijos ir higienos taisyklių laikymosi kontrolę, užtikrinti švarą ir tvarką viešose vietose. Administruodama šias viešąsias paslaugas savivaldybė privalo ne tik nustatyti taisykles, tvarką, kaip turi būti teikiama ši viešoji paslauga, paskirti viešosios paslaugos teikėjus, bet taip pat užtikrinti viešosios paslaugos teikimo priežiūrą, kontrolę, todėl gavusi informacijos (skundą, pranešimą) apie pažeidimus, ar tai, kad viešoji paslauga teikiama netinkamai, savivaldybė privalo imtis priemonių patikrinti skunde, pranešime nurodytas aplinkybes ir nustatyta tvarka atsakyti asmeniui, pateikusiam skundą ar pranešimą.

Nagrinėjamu atveju Savivaldybės administracija informavo, kad Pareiškėjas pranešimą dėl nustatytų taisyklių Palangos paplūdimyje ir įrengtų draudžiamųjų ženklų dėl šunų vedžiojimo pajūryje nesilaikymo pateikė savaitės paskutinės darbo dienos pabaigoje (penktadienį, 15.43 val.), Savivaldybės atsakingo pareigūno jis buvo peržiūrėtas kitą darbo dieną (pirmadienį), kai, po trijų dienų, problema, Savivaldybės nuomone, buvo nebeaktuali, t. y. šiukšlės turėjo būti išvežtos ir paplūdimys sutvarkytas (pažymos 6, 7 punktai), ir dėl šios priežasties Pareiškėjo pranešimas nenagrinėtas, jam atsakant tik tai, kad „prašome kreiptis į Palangos miesto viešosios tvarkos ir rinkliavų tarnybą <https://palangosvtrt.lt/>“.

Šio tyrimo metu Savivaldybė Seimo kontrolierei ir Pareiškėjui paaiškino, kad paplūdimio švarinimo darbus atsakinga bendrovė vasaros sezono metu vykdo nuo 5.00 valandos ryto kiekvieną dieną, tačiau paaiškinusi, kaip užtikrinamas šiukšlių surinkimas, švaros ir tvarkos viešose vietose, paplūdimyje palaikymas, Savivaldybė nepateikė informacijos, kaip yra užtikrinama šios viešosios paslaugos teikimo kokybė, kaip vykdoma jos priežiūra, kontrolė, pvz. ar iš tiesų šiukšlės išvežamos kiekvieną rytą sezono metu, kaip teigė Savivaldybė 2025 m. liepos 15 d. pateiktame atsakyme (pažymos 6 punktas), ar buvo atliktas atsakingos bendrovės vykdomų paslaugų patikrinimas. Galiausiai, Savivaldybė tyrimo metu nepateikė jokių duomenų, jog įsitikino, kad Pareiškėjo nurodyta problema iš tiesų, kaip teigė ji pati, po kelių dienų tapo nebeaktuali ir kad viešuose paplūdimiuose yra užtikrinta tvarka nei vieną iš tų kartų, kai Pareiškėjas informavo Savivaldybę apie netvarkingas viešąsias erdves (ne tik kreipdamasis pirmą kartą, bet ir sureaguodamas į Savivaldybės pateiktą atsakymą).

Šio tyrimo metu Savivaldybė taip pat paaiškino Tarnybos įgaliojimus vykdyti miesto tvarkos ir švaros prevenciją ir kontrolę, įskaitant gyvūnų laikymo reikalavimų kontrolę, taip pat pateikė informaciją apie gyvūnų lankymo plažės tvarką, kad su gyvūnais plažės lankytis draudžiama tik tam tikrose vietose, prie įėjimo į šiuos plažus yra įrengti draudžiamieji ženklai, tačiau Savivaldybė nepaaiškino, kaip užtikrinamas taisyklių, draudimų dėl šunų vedžiojimo paplūdimyje laikymasis, o atsižvelgus į Savivaldybės paaiškinimą, kad į teritoriją, kurioje draudžiama vedžioti šunis, galima pateikti ateinant ir „iš kitos pusės“, Savivaldybė nepateikė informacijos, kad būtų buvę patikrinta, ar ir ten yra įrengti įspėjamieji, draudžiamieji ženklai.

Įvertinus Savivaldybės atsakymą spręstina, jog Savivaldybėje Pareiškėjo pranešimas nenagrinėtas dėl to, jog, Savivaldybės manymu, problema tapo nebeaktuali, nors Pareiškėjo pateikta informacija nė kartą patikrinta nebuvo. Manytina, jog tai, kad praėjo trys dienos nuo informacijos apie problemas pateikimo, savaime nereiškia, jog problemos neliko.

Pažymėtina, kad nors Savivaldybė rašte nurodė, kad iš Pareiškėjo pateiktos informacijos nebuvo aiški šunų vedžiojimo paplūdimyje data, vieta, laikas, šunis vedžijusių asmenų duomenys, taip pat informacija neaiški ir nuotraukoje apie šiukšlinimą, tačiau įvertinus Pareiškėjo prie Skundo ir pranešimo Savivaldybei turinį bei pridėtas nuotraukas (nurodyta konkreti gatvė, nuo kurios takeliu patenkama į paplūdimį, matosi pastatas paplūdimyje, prie kurio vedžijami šunys, informuojama, kad užfiksuoti pažeidimai yra plažė stebimi dažnai), manytina, jog tai sudarė pakankamas prielaidas imtis veiksmų patikrinti, kaip laikomasi šunų vedžiojimo paplūdimyje taisyklių, ar yra pakankamai viešos informacijos, ženklų apie nustatytus draudimus, kaip vykdoma viešoji paslauga, susijusi su švaros ir tvarkos paplūdimyje palaikymu, ar vykdoma šios viešosios paslaugos teikimo kontrolė, kas yra tiesiogiai priskirta savivaldybių kompetencijai.

Šio tyrimo kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad Palanga yra vienas iš keturių Lietuvos kurortų, t. y. teritorija, pasižyminti natūraliais gamtiniais gydomaisiais išteklių, išskirtine kultūrine, gamtine ir rekreacine verte, kuri lemia padidintą viešąjį interesą užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę ir viešosios tvarkos reikalavimų laikymąsi. Kurorto statusas įpareigoja savivaldybės institucijas itin rūpestingai veikti įgyvendinant joms teisės aktais priskirtas funkcijas užtikrinti švarą ir tvarką viešose vietose, užtikrinti viešosios paslaugos teikimo priežiūrą, kontrolę, rūpintis estetinė aplinka bei poilsiautojų ir gyventojų saugumu. Tokiose teritorijose viešosios tvarkos ir aplinkos priežiūra tampa ne tik kasdienio administravimo, bet ir ilgalaikės reputacijos klausimu, nes nuo to priklauso miesto, kaip kurortinės vietovės, patrauklumas bei tvarus jos vystymasis. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Savivaldybė, gavusi informacijos apie pažeidimus, ar sužinojusi, kad viešoji paslauga teikiama netinkamai, privalėjo imtis priemonių patikrinti skunde, pranešime nurodytas aplinkybes (pavesti tai atlikti kompetentingai institucijai, kaip antai Tarnybai), nepriklausomai nuo to, kada gautas pranešimas (penktadienį, darbo dienos pabaigoje) ar kiek laiko nuo pranešimo gavimo praėję.

17.2. VAĮ yra nustatyti pagrindai, kuriems esant viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas asmens skundas ar prašymas, todėl kiekvienu atveju gavus asmens kreipimąsi jis turi būti įvertintas ir sprendžiama, ar kreipimasis gali būti nagrinėjamas, ar ne, be kita ko, suteikiant asmeniui galimybę ištaisyti pastebėtus prašymo ar skundo trūkumus, kai tai būtina, o nusprendus prašymo, skundo nenagrinėti, asmeniui turi būti paaiškinti tokio sprendimo motyvai, teisinis ir faktinis pagrindas.

Be to, vadovaujantis VAĮ 11 straipsnio 4 dalimi, kai institucija pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui (11, 12 punktai).

Nagrinėjamu atveju Savivaldybės darbuotojos 2025 m. gegužės 26 d. pateiktame elektroniniame laiške Pareiškėjui nebuvo nurodytos priežastys, kodėl prašymas nenagrinėjamas ir nepersiunčiamas kompetentingai institucijai nagrinėti, o tik nurodyta tokiais klausimais reikia kreiptis į Tarnybą. Šio tyrimo metu Savivaldybė pateiktame 2025 m. liepos 11 d. atsakyme Pareiškėjui ir 2025 m. liepos 15 d. atsakyme Seimo kontrolierei nurodė teisės aktus, kuriais remiantis institucija gali nuspręsti gauto prašymo nenagrinėti, ir paaiškino, jog Pareiškėjo pranešimo nenagrinėjo dėl to, jog jo turinys neaiškus (įvykio data, laikas, vieta), ir jog „persiuntimas nagrinėti pagal kompetenciją nebeturėjo prasmės“, tačiau nėra aišku, kokių tikslu Savivaldybė paaiškino Pareiškėjui teisės aktų reikalavimus nustatyta tvarka prašymą ar skundą pasirašyti ir pan. Nagrinėjamu atveju atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjas pateikė pranešimą Savivaldybei apie galimai daromus viešosios tvarkos pažeidimus, o ne prašymą (skundą) dėl jo paties teisių įgyvendinimo ar administracinės paslaugos suteikimo, ar jo konkrečių teisių pažeidimo, todėl svarstyтина, ar informacijai tokiam pranešime įvertinti keltini minėti prašymo, skundo reikalavimai.

17.3. Atkreiptinas dėmesys, kad VSĮ nustatyta savivaldybės administracijos pareiga organizuoti ir kontroliuoti savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pačiai juos įgyvendinti, administruoti viešųjų paslaugų teikimą (įskaitant viešųjų paslaugų teikimo priežiūrą). Nagrinėjamu atveju Pareiškėjo pranešimas buvo pateiktas Savivaldybės administracijos padaliniui, atsakingam už tinkamą, vieno langelio principu pagrįstą, asmenų aptarnavimą, gautų Savivaldybėje dokumentų (prašymų, pareiškimų, pasiūlymų, skundų ir kita) iš institucijų, asmenų registravimą, paskirstymą Savivaldybės administracijos padaliniais, jų vykdymo koordinavimą, informacijos asmenims teikimą ir kita (pažymos 15 punktas), tačiau nenukreiptas atsakingam už pranešime keliamos problemos sprendimą Savivaldybės administracijos padaliniui ar Tarnybai, taigi, nesiėmus patikrinti Pareiškėjo pranešimo, Skundo aplinkybių, problema, susijusi su Savivaldybės galimai netinkamai vykdomomis savarankiškomis funkcijomis, viešųjų paslaugų teikimu, liko tinkamai neįvertinta.

Pažymėtina, jog Savivaldybė jai Konstitucijos ir įstatymų paskirtas funkcijas (sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, šiukšlių tvarkymas, švaros ir tvarkos viešosiose vietose užtikrinimas,) ir prievolę užtikrinti, kad jos būtų vykdomos, nepagrįstai perkėlė Pareiškėjui, informuodama jį, kad jis pats, kaip sąmoningas pilietis, turėjo sudrausminti paplūdimyje šunis vedžiojusius asmenis dėl daromo pažeidimo (7 punktas), taip pat neužtikrino vieno langelio principo laikymosi nurodžiusi Pareiškėjui pačiam kreiptis į Tarnybą.

18. Skundo tyrimo kontekste svarbu pažymėti, kad iš konstitucinio imperatyvo „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ kildinamas gero administravimo principas. Šis principas yra teisinės sistemos pamatinis principas, viešojo sektoriaus subjektai yra saistomi jo reikalavimų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).

Be to, savivaldybės institucijos privalo paisyti ir VSĮ 4 straipsnyje nustatytų vietos savivaldos principų, pvz. teisėtumo, reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę ir kitų principų, todėl Savivaldybės administracija privalėjo nustatyta tvarka pagal kompetenciją įvertinti Pareiškėjo pranešime ir Skunde nurodytas problemas ir motyvuotai jam atsakyti, paaiškindama, kaip numatoma jas spręsti, persiųsti pranešimą Tarnybai. Akivaizdu, kad asmenys, besikreipiantys į Savivaldybę, pagrįstai tikisi, kad į jų keliamas problemas bus tinkamai reaguojama ir imamas jas spręsti.

Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Savivaldybė pateiktu Pareiškėjui 2025 m. gegužės 26 d. atsakymu nepagrįstai nepaaiškino jo pranešimo nenagrinėjimo priežasčių, pasiūlė Pareiškėjui pačiam kreiptis į Tarnybą, tokiu būdu pažeidė VAĮ nustatytus viešojo administravimo principus bei reikalavimus, be to, Savivaldybė nepagrįstai nesiėmė priemonių patikrinti, ar užtikrinamas tinkamas Savivaldybės administruojamų ir jos prižiūrimų viešųjų paslaugų vykdymas. Tokia Savivaldybės veikla nedera su gero administravimo, taip pat ir atsakingo valdymo principais, todėl Skundas pripažintinas pagrįstu. Savivaldybei teiktina rekomendacija.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia

X skundą dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2025 m. gegužės 26 d. pateikto biurokратиško atsakymo į Pareiškėjo 2025 m. gegužės 23 d. pranešimą, kuriuo informuojama apie nustatytų taisyklių ir įrengtų draudžiamųjų ženklų dėl šunų vedžijimo pajūryje nesilaikymą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Palangos miesto administracijos direktoriui rekomenduoja

imtis priemonių užtikrinti, kad ateityje Savivaldybės pareigūnai, nagrinėdami asmenų prašymus (skundus, pranešimus), laikytųsi Viešojo administravimo įstatyme ir Taisyklėse nustatytos asmenų prašymų (skundų) nagrinėjimo tvarkos (pažymos 8, 11 punktai), asmenys būtų aiškiai informuojami apie jų prašymų (skundų, pranešimų) nenagrinėjimo priežastis, taikomas vieno langelio principas, imamasi priemonių pranešimams apie galimus pažeidimus tinkamai įvertinti.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Jolita Miliuvienė